

„Pouhou vírou!“

Hošťálková 29. 10. 2017

Písně: 213, 627, 189, 697, 419

Čtení Písma: ep. Římanům 3, 20 - 28; ep. Titovi 3, 3 - 7

Text kázání: ep. Římanům 3, 28

Milí bratři a sestry,

„známe to zásadní zvolání Martina Luthera: *„Sola fide!“*, *„Pouhou vírou! Pouhou vírou se člověk stává před Bohem ospravedlněným, spravedlivým!“* - To je poselství Reformace, kterou si připomínáme v závěru tohoto měsíce.

Když ale nad tím začneme přemýšlet, možná se nejistě a ustaraně ptáme: *„Dá se však pouhou vírou žít?“* Za touto otázkou stojí pochybnost, možná i dost jasné přesvědčení: *„Ne, to přece nejde! Pouze z víry samotné se žít nedá! K životu patří víc než jen víra! Pouhá víra je příliš málo, je příliš nejistá. Vlastně na víře ani tolik nezáleží, záleží na jasném a přesném poznání. Znalost je mnohem víc, víra vedle toho mnoho neznamená - je nejasná, normálnímu životu velmi vzdálená. Nezáleží na víře, ale na činu. Čin, to je to největší.“* Ano, tak to slyšíme z mnohých stran.

Vůči textu, který jsme četli, i tomu ústřednímu poselství Reformace, se v nás objevují dvě námitky: Často používáme slovo „víra“, když si nejsme úplně jisti - věřím, že je to takto, ale přesně nevím. Někdy ale také mluvíme o „víře“, jako o něčem, co je hluboce zakotveno a uzavřeno v našich srdcích - *„nikomu nic po mé víře není“*. Problém ale je, že nic z této víry také není vidět, nic z ní nevyzáří navenek. Je v nás tak hluboce ukryta, že nikdy nezačne jednat, nikdy nevykročí, jen ji tam uvnitř máme. Dá se tedy „žít pouze vírou“? - Za takového pojetí „víry“ určitě ne, protože zde jsou rozhodující a důležitější jiné věci: například právě jasné vědění, znalost nebo vykonaný čin.

Abychom porozuměli slovu apoštola a také Lutherově výpovědi a odkazu k víře, jako k životadárnému prameni v našich životech, musíme slovo „víra“ vidět v mnohem ostřejším světle, potřebujeme tomuto slovu věnovat mnohem větší pozornost, ptát se a promýšlet: *„Co pro nás osobně víra znamená? Jak a kde se může v našem životě uplatnit, jak ji potřebujeme?“* To, že slovo „víra“ často používáme ve věcech nebo situacích, které neumíme přesně posoudit a nejsme si v nich jisti, nemá s poselstvím Reformace: *„Pouhou vírou!“*, nic společného. Víme, že to znamená něco jiného než jen nějaké váhání mezi „ano“ a „ne“.

V lidském životě, i tom společném a pospolitém - jsme jedna velká rodina - je veliká oblast, kde je důležitá a rozhodující přesná znalost, doložení všeho - třeba v oblasti technologie a průmyslu. - Ale stejně tak je tu veliká oblast, kde se pracovat jen s přesnými znalostmi a jasnými důkazy vůbec nedá. Je to oblast, ve které jsme a stojíme s naší důvěrou, odvahou, s naší láskou a nadějí. - Je to oblast, kde se člověk potkává s člověkem. Tam, kde si jej přejeme skutečně poznat, otevřít se mu, dopřát mu zakusit, že mu důvěřuji a že na něj spoléhám, s nějakými formálními, třebaže přesnými znalostmi nevystačíme. Nijak se tam nedá s důkazy pracovat, člověk se toho kroku musí jen odvážit; musí s tím druhým vstoupit do důvěrného vztahu.

Něco podobného se pokaždé odehrává tam, kde si člověk začne klást otázku po svědomí a nechá je k sobě mluvit, tam, kde se člověk setkává s Bohem, nebo spíše, kde Bůh potkává člověka. Nedostáváme se sice k žádným přesným znalostem, ale začíná zde růst víra a důvěra, najednou cítíme jak k nám Bůh mluví a jak jsme k němu stále více přitahováni. Náhle se v nás jakoby uvolní stavidla lásky, naděje, důvěry a očekávání. Třebaže Bůh zůstává skrytý - nedává se nám jako jiné věci - je tu. Je tu jeho volání, oslovení našeho svědomí; je to něco opravdu silného co člověkem hýbe, co začíná určovat a uspořádávat jeho život. - Není to nic nejasného, rozmazaného, ani to není něco, co by bylo hluboce uzavřeno uvnitř srdce, ale bez významu.

Abraham zaslechl Boží volání a musel vyjít ze svých jistot i své zabydlenosti - neodkladně, bezpodmínečně, bez námitek a vytáček. Také Mojžíše dostihlo Boží zavolání ve chvíli, kdy pásal ovce a myslel si, že to tak už zůstane napořád, že ho už nic nevyruší. Nebylo pro něj lehké Boží příkaz přijmout, ale poznal, že všechny jeho výmluvy, vytáčky, odpor, jsou zbytečné a on se musel postavit izraelskému lidu do čela a vyjít z Egypta do zaslíbené země. - Setkání s Bohem není záležitostí, ve které člověk nerozhodně váhá a přešlapuje mezi „ano“ a „ne“ nebo „možná“. Víra, která se rodí z Božího povolání, je něco velmi reálného, intenzivního, mocného.

Příkladem toho, že víra je všechno jiné, jenom ne rozmazaná, životu vzdálená záležitost, nám může být také Martin Luther. Přáním jeho otce bylo, aby se stal klidným, ctihodným, dobře situovaným právníkem. Jenže pak se mu, na cestě do Erfurtu, postavil do jeho životní cesty a rozhodnutí Bůh. Všechny jeho plány se náhle změnily, jeho život se obrátil naruby. Stalo se pro něj naléhavou nutností jít za Božím hlasem, jeho voláním, a se vši rozhodností postavit svůj život do služby Bohu. - Jistěže mohl žít také v klášteře jako tichý a pokojný mnich, jako všichni ostatní. Ale byl tu Boží hlas, který znepokojoval jeho svědomí. Otázka víry na něj tak dotírala a stala se pro něj natolik rozhodující, že všechny ostatní záležitosti nechal za svými zády.

Dobře to známe - člověk si často myslí, že jedinými skutečnými hodnotami, které jsou v životě důležité a o které nám má jít jsou peníze, povolání, dobré zaopatření, štěstí. Vedle toho víra, Bůh, církev se zdají jako daleko méně potřebné a významné. Jestliže to ale poměříme poselstvím Reformace, jsou tyto představy o životě, Bohu a víře velmi nedostatečné a pošetilé. Co mi pomůže všechno mé životní štěstí, jestliže neslyším a nevnímám hlas Toho, který se chce - jako můj Stvořitel - stát Pánem mého života, být mou láskou, mou nadějí mou poslušností a mou službou?

Nejistě a ustaraně se ptáme: může člověk žít „*pouhou vírou*“? Luther proti tomu volá - jako Boží svědek: „*Jak chceš žít, jestliže ne vírou, skrze víru a pouhou vírou!*“ - Taková životní výzva se nelíbí všude tam, kde jde člověku o jeho peníze a budování si svého pozemského štěstí. Ale taková životní výzva s člověkem otrěse také tam, kde jde o skutečnou víru, kde se jedná o Boží povolání; kde se - taková jací jsme - stavíme před Boha, ale s úlevou pak poznáváme, že ve svém Synu nám jde Bůh naproti jako spravedlivý a milosrdný. Jistěže na nás v našem životě leží mnoho každodenních úkolů a povinností, které jsou důležité a které musíme zvládat. Avšak jsou tu i věci mezi Bohem a námi, které mají zcela jiný význam a jinou naléhavost - i v nich stojíme v odpovědnosti před Bohem jako Stvořitelem a Pánem. Luther nám ale spolu s apoštolem připomíná: Důležité a rozhodující je pro nás především pochopit a přijmout, že se k nám Bůh obrátil ve svém Synu Ježíši Kristu - ve své lásce a milosti.

Lutherovi, jako mnichu v klášteře, nikdy nechybělo vědomí odpovědnosti. Naopak, bylo to jeho bdělé svědomí, které jej neustále hnalo do nesnází a úzkostí. V pohledu

na Boží zákon a také k pravidlům mnišského řádu, plnil všechny své povinnosti jak nejlépe uměl. Pro Boha byl vždy připraven k odříkání a obětem. Nechyběla mu horlivost, poslušnost a věrnost. Z pozemského i lidského pohledu se ujal této zodpovědnosti až s neuvěřitelnou horlivostí. Ale hlas svědomí mu nedával odpočinout. Otázka: „*Jak obstojím před Boží tváří*“, na něj neustále dotírala - Bůh je Soudce a Pán! Stál ještě před poznáním, že se musí vzdát sám sebe zejména tam, kde je dobrý a silný. Naším nedostatkem před Bohem nejsou jen jednotlivá provinění, která musíme vyznat; je jím mnohem více naše nečisté srdce a starost o vlastní čest a slávu - „**Stvoř mi, Bože, čisté srdce!**“, volá žalmista (51,12).

Právě tady zažil Martin Luther své největší boje. A také tady zakusil své největší vysvobození. Jeho tvrdý zápas víry odkazuje i nás na Boha jako Soudce a Pána. - Před jeho nárokem a jednoznačností jeho vůle poznávám, jak jsem nehotový a nedostatečný. A přece On se se mnou setkává zcela jinak, než jsem si zasloužil. - V Ježíši Kristu, mém Pánu a Spasiteli, Bůh nevyužívá svých práv k soudu a trestu, ale promíjí a odpouští, ze své lásky mne přijímá na milost. Jeho láska překonává všechna lidská měřítka a otevírá mé srdce k nové důvěře a oddané lásce vůči němu. Na tomto místě a v této chvíli radosti, která vytryskla ze srdce Martina Luthera, slyšíme jeho hlas také v písních, které zpíval ve velké jistotě víry.

Za tím zvoláním „z pouhé víry“ stojí pro nás Kristův kříž. Je to Boží čin a jeho láska, která tuto větu vytvořila pro nás. Není tu nejistota nebo kolísání mezi „ano“ a „ne“. A také - to, co tato věta znamená není něco, co by bylo životu vzdálené nebo cizí. Je to jen shrnutí našeho vyznání a přiznání k Ježíši Kristu, našemu Pánu.

Amen.